ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Регистрационен индекс | Дата
ВСС - 13107 05.02.2015

ДО
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ - ГР.СОФИЯ

О Т Г О В О Р И

от МИЛЕНА КИРОВА КОСТОВА-КОЛЕВА, кандидат за заемане на длъжността административен ръководител - председател на РАЙОНЕН СЪД - СТАРА ЗАГОРА

Относно: въпроси, зададени от г-жа Биляна Гяурова-Вегертседер - директор на Български институт за правни инициативи

Уважаеми членове на Съдийската колегия на ВСС,

Уважаема госпожо Гяурова,

Във връзка с поставените към въпроси, давам следните отговори:

1.Наскоро СК във ВСС прие т.нар. 4-ти радикален вариант за реформиране на съдебната карта. Какво мислите за този вариант? Следва ли да се взема предвид мнението на обществеността при прекрояването на съдебната карта, според Вас? Ще доведе ли промяната в съдебната карта до по-равномерна натовареност?

Според чл.6 т.1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, реформата на съдебната карта на съдилищата трябва да се ръководи от две основни начала: повишаване на качеството на правосъдието при запазване и подобряване на достъпа до правосъдие на гражданите във всички негови аспекти.

Считам, че предложените във вариант 4 промени в родовата подсъдност на делата и промяна на броя на съдиите на районно, окръжно и апелативно ниво ще доведе до повишаване качеството на правосъдието. Вариант 4 предвижда кардинална промяна на натовареността на всички нива в съдебната система, по-бързо израстване на съдиите в по-горен съд, което ще се отрази позитивно на работещите в районните съдилища, където в момента работят съдии с повече от двадесет години стаж и невъзможност за кариерно израстване поради липса на свободни места в по-горен съд. Също така ще допринесе до по-бързо заемане на местата в окръжните и апелативните съдилища, тъй като е предвидено това да става при наличие на атестация и решение на общото събрание на съдиите от по-горния съд, а не както досега с конкурс, който продължава от 3 до 5 години и именно бавното протичане при действащата нормативна система в момента доведе до затлачване на системата, незаети щатове на всички нива на съдилищата и голяма натовареност на работещите съдии. Решаването на всички дела с правна сложност от съдии с висока оценка при атестирането и достатъчно продължителен стаж ще доведе до високо качество на правосъдието.

Единствените ми съображения против предложените промени във вариант 4 са по отношение създаването на териториални отделения.

През 2011-2013 г. Европейската мрежа на съдебните съвети приема обобщени стандарти при извършване на дейността по рационализация на съдилищата и прокуратурите. Качеството на правосъдието не трябва да се разбира просто като синоним на „производителност" на съдебната система; един качествен подход би трябвало да взема предвид способността на системата да отговори на търсенето на правосъдие в съответствие с общите цели на правната система, където бързината на производството е само един от елементите.

Оценката на правосъдието следва да се прави и в още по-широк контекст, като се съобразява взаимодействието на съдебната система в различни аспекти – съдии и адвокати; съдебна система и полиция; съдебна практика и закони и т.н.

Считам, че освен по-високо качество, намаляване на разходите може да бъде постигнато чрез закриване на непълноценно използваните съдилища и пренасочване на делата към близките съдилища или иначе казано чрез обединяване на два близки районни съдилища, чиято близост и географско положение позволяват това да се случи, като в новосъздадения съд да работят минимум 5 или 6 съдии, тъй като това ще позволи специализация по материи, взаимна заменяемост при отсъствие и непредвидимост при случайно разпределение на делата. Следва да се вземе предвид и наличието на други фактори, които налагат нуждата от запазване на седалището на районен съд в определено населено място. Така например в граничните и отдалечени населени места, особено тези по южната граница на България, нуждата от запазване на съществуващите районни съдилища може да бъде обоснована с аргументи за отдалечеността и труднодостъпността на населените места, с доводи за гарантиране на националната сигурност на страната и т.н.

Считам, че в някои райони необходимостта от видимо присъствие на съдебната власт в местните общности е важен фактор, особено в местните наказателни дела.

С идеята за създаване на териториални отделения не се реализира голяма финансова икономия, но се създава предпоставка за излишно окрупняване на районните съдилища под шапката на един съд и невъзможност за ежедневен контрол върху работата на съдебната администрация от един председател, както и усещането в населението в тези населени места за липса на правосъдие.

Командироването на съдии, които да правораздават в териториалните поделения ще доведе не само до по-голям финансов разход, но и до недотам сериозно правораздаване.

Не на последно място от значение ще бъде намаления брой на съдебната администрация в териториалните отделения, която ще бъде натоварена и недостатъчна да се справи със задълженията си.

Считам, че предвид проведените срещи по апелативни райони на членове на Съдийската колегия на ВСС с обществеността, е взето предвид мнението на всички заинтересовани страни във връзка с прекрояването на съдебната карта. Още повече, че по този проект активно работеше и предния състав на ВСС и също бяха проведени доста подобни срещи.

В заключение, въпреки резервите ми по отношение на предвиденото създаване на териториални отделения, считам, че реализирането на Вариант 4 за прекрояване на съдебната карта ще доведе до изравняване на натоварването на съдиите, което се очаква от съдиите от години.

2.Във връзка с горния въпрос, смятате ли, че трябва да се премахне института на младшия съдия?

Считам, че реализирането на Вариант 4 за прекрояване на съдебната карта е на много ранен етап, предвид взетото решение от Съдийската колегия на ВСС да го подкрепи на 19.01.2021г., поради което следва да се изчака да се проследи какъв ефект ще има реализирането му по отношение на разпределението на наличните кадри в системата и едва тогава да се мисли по въпроса за премахване на института на младшия съдия.

3.Резултатите от изследването „Нагласи на магистратите към създаването на механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на главния прокурор, председателя на ВКС и председателя на ВАС“, проведено по поръчка на БИЛИ през 2019г., показват, че 54.5% от прокурорите и 67% от съдиите подкрепят промяната на чл.126 ал.2 от КРБ по отношение функциите на главния прокурор. Вие виждате ли перспектива и необходимост от такава промяна? Кой, според Вас, би могъл да извършва независимо разследване срещу главния прокурор, председателя на ВКС и председателя на ВАС?

Разпоредбата на чл.126 ал.2 от КРБ въвежда правомощието на главния прокурор да осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори. Като се съобрази решение №11/23.07.2020г. по д.№15/2019г. на Конституционния съд на РБ, се налага, че за провеждането на разследване и ангажирането отговорността на главния прокурор не е необходимо да се променя цитираната конституционна разпоредба - защото проверките, разследванията и другите процесуални действия, извършвани от прокурор

по сигнали срещу главния прокурор са извън обхвата на възложените на последния надзор за законност и методическо ръководство. Както е разяснено в решението на Конституционния съд, принципът, че никой не може да бъде съдия сам на себе си, е проведен последователно в законодателството и е налице възможност за провеждане на независимо разследване както срещу главния прокурор, така и срещу председателите на върховните съдилища. Всъщност, ако се приеме, че разследването им трябва да се изземе от прокурорите и да се възложи на друг орган /съществуващ или нарочно създаден/, то тогава ще се постави въпрос кой ще разследва този друг орган, а това крие опасност от изпадане в един опорочен кръг. Считам, че всеки магистрат, независимо от длъжността, която заема, е длъжен да спазва закона, а законът е отговорност на законодателя.

Напълно споделям отрицателното становище на Пленума на ВСС, взето единодушно на наскоро проведено заседание, във връзка с проект на Закон за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, който цели създаване на нова фигура на прокурор, който да разследва действията на главния прокурор.

4.Смятате ли, че избраните за административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските магистрати, с оглед правилата за тях, разписани в него?

Считам, че избрания за административен ръководител няма нужда от специално обучение, свързано с Кодекса за етично поведение, тъй като се спазва от всеки магистрат. Всеки избран за административен ръководител е наясно с правилата за етично поведение - както общите, относими към всички магистрати, така и специфичните, относими към административните ръководители по разд.3 от Кодекса. Аргумент в подкрепа на виждането ми е фактът, че избраният за административен ръководител е преминал успешно през процедурата за избор, в която притежаваните от него нравствени качества и поддържаното от него етично поведение, съответно на предвиденото в Кодекса, са били подложени на преценка и са получили положителна такава.

Мисля, че новоизбрания административен ръководител има необходимост от обучение във връзка с възложените на длъжността функции и задачи от обективно естество /финанси, бюджет, обществени поръчки, формулиране на цели, планиране на дейности, служители и т.н./. Това са нови предизвикателства за избраните за първи път административни ръководители, които до този момент са били ангажирани само с правораздавателна дейност, но биха били полезни и за административните ръководители с натрупан опит, тъй като законодателството и обективната действителност се променят.

5.Как административният ръководител може да бъде полезен на съдията - наставник?

Считам, че е важно преди да бъде определен съдия – наставник административният ръководител да проведе разговор със съответния съдия дали има желание да изпълнява тези функции. Тъй като наставникът е съдия с опит и знания, утвърден професионалист, за осъществяване на възложените му като такъв функции съдията - наставник няма нужда от административния ръководител. Последният може да му бъде полезен, както и на всеки друг магистрат с осигуряването на материална и техническа обезпеченост за изпълнение на задълженията му, създаване на адекватна организация на работа, създаване на условия за обучения.

6.Каква е ефективността на етичните комисии по места в органите на съдебната власт?

Комисията по професионална етика в нашия съд съвестно и отговорно изпълнява възложените й функции, които се свеждат до изготвяне на становища за притежаваните от магистратите нравствени качества по повод изготвяне на атестации и участие в конкурси. Проверки по сигнали срещу магистрати не са извършвани, тъй като от години такива не са

постъпвали.

7.Ясни, прозрачни и справедливи ли са критериите за допълнително възнаграждение на съдиите, съдебните служители и съдебната администрация?

Допълнителните възнаграждения на съдиите и съдебните служители се определят по Правила, утвърдени от Пленума на ВСС. Правилата съдържат ясни, прозрачни и справедливи критерии. Създадени са предпоставки за адекватна и обективна оценка за работата на всеки, за приноса му за изпълнение на задачите на институцията, за постигнатите резултати от всеки по конкретни задачи, за инициативността и допълнителните му ангажименти.

8.Има ли необходимост от промяна на правилата за определяне на условията, реда и критериите за поощряване на съдии, прокурори и следователи, приети с решение на ВСС през 2013г. и променени с решение на Пленума на ВСС през ноември 2017г. ?

Не намирам необходимост от промяна на посочените правила. Същите поставят ясни и справедливи критерии за поощряване на магистрати при доказани положителни резултати или за награждаването им при проявен висок професионализъм.

9.Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Единната информационна система е перспективата за работа на всички съдилища във връзка с предстоящото електронно правосъдие и реформата на съдебната карта. В нашия съд ЕИСС беше внедрена на 14.08.2020г. Тя има безспорното предимство да обединява в себе си функциите на трите предходни /за разпределяне на делата, деловодната и за измерване на натовареността/, в идеен план е предвидена за унифициране и подпомагане работата на съдиите и съдебните служители, за улесняване достъпа на страните в процеса и гражданите, за обмен и извличане на информация. В действителност, когато се въведе системата създаде изключително много затруднения и проблеми. От една страна, никой магистрат или съдебен служител не я познаваше. Проведеното обучение през месец август 2020г., на което присъстваха част съдиите и служителите, не беше достатъчно. От друга страна, работата се забави в изключителна степен; за постигането на един резултат трябваше да се извършват множество действия, всяко от които само по себе си изискваше много време, в нелогична последователност, понякога излишни, понякога непредвидени в процесуалния закон. От 21.09.2020г. спряхме въвеждането на новопостъпилите и продължихме да работим с ЕИСС само по образуваните в нея до този момент дела. Районен съд – Стара Загора работи активно по отстраняване на проблемите в ЕИСС чрез участие на съдия от нашия съд в сформираната работна група и чрез предложенията, които отправят системните администратори до разработчика на системата във връзка с облекчаване на някои от опциите на същата. Понастоящем редица проблеми са отстранени /най-вече свързаните с бързината на операциите и премахването на доста излишни действия/, но продължаваме да констатираме и нерешени проблеми /напр. при извършване на някои справки показаните резултати са неверни/. Ясно е, че системата е нова и различна от всичко, което ни е познато и това създава допълнително неудобство на съдиите и съдебните служители. Създали сме много добри отношения с „Информационно обслужване" АД и сме предвидили детайлно обучение на съдиите и служителите непосредствено преди предвиденото стартиране на системата през месец април 2021г.

10. Какви въпроси, според Вас, трябва да включва анкетата за измерване на натовареността, за която говорите на страница 13 от Вашата концепция?

На страница 13 от концепцията си съм имала предвид, че попълването на анкетните карти за времето, което отнема работата по различните видове дела, беше извършено набързо и засягаше голям период назад, което доведе до необективни и неефективни резултати. Считам, че следва да се проведе анкетно проучване, което да бъде продължително /поне една година/, да се попълват анкети по конкретни дела и тяхното движение, да се прави от определен брой съдии от различните органи на съдебната власт, за да може да се обобщят резултатите и да се получи

достоверен резултат.

11.Равномерно ли е натоварването между гражданско и наказателно отделение и в тази връзка как се извършва разпределението на съдиите по отделения?

Натоварването между гражданско и наказателно отделение е равномерно и това се дължи на Вътрешните правила за образуване и разпределение на делата на Районен съд – Стара Загора, в които са определени групи на делата във всяко отделение, които са приети на общо събрание на съдиите, проведено на 22.06.2016г., изменени на 25.01.2019г. Разпределението на съдиите по отделения е извършено в зависимост от постъплението на наказателните и гражданските дела в съда, което е относително постоянно през последните шест години. На проведените общи събрания на съдиите в тази връзка не е направено предложение от съдиите за промяна на числеността или състава на отделенията.

12.Какво, според Вас, трябва да включва задължителното първоначално обучение на съдебните служители за изграждане на специализирана администрация, за което споменавате на страница 15 от Вашата концепция?

Намирам за необходимо провеждане на обучение на специализираната администрация във връзка със задълженията, които има по ПАС, етичните правила за поведение, основни понятия на правораздавателния процес и основните понятия в българското и европейското право, изграждане на ефективни умения за професионално поведение, за работа в екип, за справяне със стреса.

13.В концепцията си говорите за редовни срещи между съдии от Районен съд – Стара Загора и Окръжен съд - Стара Загора за преодоляване на противоречията в пряката работа и „ ... *провеждане на разговори по актуални проблеми в областта на правосъдието между магистратите".* **Смятате ли, че следва да се провеждат редовни срещи между съдии и адвокати и между съдии и прокурори по същите въпроси?**

Районен съд – Стара Загора съвместно с Адвокатска колегия гр.Стара Загора е наложил добрата практика да провежда обучения по актуални правни въпроси, като лектори на същите са били съдии от ВКС, ВАС, СГС. Инициатор на обученията в някои от случаите е бил Районен съд – Стара Загора, в други Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев". Участници в обученията са били всички юристи от Област Стара Загора – съдии, прокурори, адвокати, нотариуси, юрисконсулти. През годините сме провеждали и срещи между съдиите, адвокатите и прокурорите по наболели въпроси във връзка със законодателни изменения. Намирам за полезно тази практика да продължи, тъй като повишаването на правната квалификация на всички юристи е инвестиция в доверието и прозрачността на работата на нашия съд.

С уважение:

МИЛЕНА КОЛЕВА
И.Ф.ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
РС - СТАРА ЗАГОРА